BUITEN-GEWONE
LEEUWARDER COURANT
WOENSDAG den 6 OCTOBER 1830.

('s Namiddags 3 ure).

'S GRAVENHAGE, *den* 4 *October*.

Men verwacht morgen een koninklijk besluit, waarbij de schutterijen des Rijks mobiel zullen worden verklaard.

Men wilde weten, dat Z. M. de Koning van Frankrijk aan een voornaam persoon zoude hebben verklaard, dat hij, ten blijke zijner goede trouw en belangeloosheid, niet ligtelijk tusschen beide zoude komen; — ook dan niet wanneer andere Mogendheden den Koning der Nederlanden bijstand boden. Ter beurse was men echter zeer beducht, dat het voortduren der bewuste onlusten aanleiding zoude geven tot eenen algemeenen oorlog.

De heer *van Doorn*, gouverneur van Oost-Vlaanderen, is in deze residentie aangekomen.

Er zijn hier verschillende exemplaren van een adres in omloop, waarbij de teekenaars zich ter beschikking stellen van den Prins *van Oranje*, als kolonel-generaal der schutterijen, ten einde bij de compagniën der Haagsche schutterij te worden ingelijfd. Deze maatregel is genomen onder goedkeuring van Z. K. H., mitsgaders van den heer directeur-generaal van oorlog en van het departement van binnenlandsche zaken.

Het adres heeft algemeen bijval gevonden en is, in een korten tijd, door nagenoeg 300 der notabelste ingezetenen geteekend. Men hoopt hier dat deze, in de tegenwoordige omstandigheden, hoogstgewigtige, maar tevens in alle opzigten *grondwettige* stap, ook in andere steden eene gereede navolging zal vinden.

Van verschillende kanten bevestigt het zich, dat de Belgische officieren stellig verklaard hebben, dat zij niet van zins zijn tegen hunne vrienden het zwaard te trekken.

Ook te Doornik zijn den 28 hevige bewegingen ontstaan. Een kolonel is door het volk mishandeld. De troepen hebben op het gemeen geschoten. De citadel was in goeden staat van verdediging, doch de meeste troepen zijn Belgen.

Ath is in de magt der opstandelingen geraakt, die zich daarbij van het geschut en van den aanzienlijken voorraad krijgsbehoeften hebben meester gemaakt. Acht stukken geschut, een houwitser, met de kanonniers daarbij behoorende, 40,000 patronen en twee honderd vaten kruid, zijn uit die vesting reeds naar Brussel overgebragt. De commanderende generaal, van geboorte een Hollander, benevens een kapitein der artillerie, zijn bij die gelegenheid gevangen gemaakt. Met moeite zijn de weinige Hollandsche officieren der bezetting aan de woede der ingezetenen ontsnapt.

Te Brugge is het thans vrij rustig. De regering heeft zich eenige raadsleden toegevoegd, onder welke men opmerkt den heer *de Muelenaere*, voormalig lid der Staten-Generaal, den baron *de Serret*, doctor *Rodenbach* en den baron *Pelichy van Heurne*. Zij heeft tevens eene gewapende burgerwacht, sterk 300 man opgerigt.

Volgens een rapport van den heer luitenant-generaal *Howen*, te Brussel, in krijgsgevangenschap geschreven, is hij op den 29 September laatstleden, door al de troepen, die de bezetting van Bergen in Henegouwen uitmaakten, geheel en al verlaten. In den ochtend van dien dag begaf zich het flankeur bataillon der 3de afdeeling infanterie uit de caserne, gewapend, naar de groote markt, onder het aanheffen van een verward geschreeuw. De overige bataillons, die aan het stadshuis (alwaar het hoofdkwartier van den generaal *Howen* gevestigd was) aan de poorten, en aan het arsenaal de wacht hadden, mitsgaders het piket aan de Willemskazerne, volgden dit voorbeeld, liepen uiteen en verlieten de stad in verschillende rigtingen.

De generaal begaf zich onder dat gedeelte der troepen, hetwelk nog was bijeengebleven, sprak hun eenige woorden toe, die voor een oogenblik stilte verwekten; doch weldra deden zich nieuwe kreten hooren, en ook deze menigte verstrooide zich, de geweren in de lucht afschietende.

De burgerwacht wapende zich met de geweren van de weggeloopen soldaten, en bezette de posten aan de poorten, aan het arsenaal, en aan de buskruidmagazijnen. Ook het 2de bataillon veld-artillerie, te Bergen in bezetting, liep even als de infanterie uiteen, zoo dat er op de markt niet dan een zoo gering gedeelte militairen overbleef, dat het onmogelijk was, daarmede iets te ondernemen, terwijl deze vervolgens genoodzaakt werden individueel hunne wapenen aan de burgers over te geven.

De generaal is toen, op den 30, ingevolge bevelen uit Brussel aangekomen, met den kolonel *de la Sarraz*, de majoors *Muller*, *Knoll*, en *Laasman* en den 1sten luitenant *Thesingh*, als krijgsgevangene, naar Brussel overgebragt.

In den nacht van den 30 September op den 1 October is een transport met levensmiddelen, voor de citadel van Luik bestemd, uit Maastricht vertrokken, onder bedekking van een bataillon infanterie, een eskadron kavalerie, een detachement artillerie, twee stukken geschut, en een detachement mineurs en sappeurs.

De stad Luik naderende, heeft de graaf *de Berlaimont*, die aldaar een commandement over muitelingen voert, aan den bevelhebber van het eskorte te kennen gegeven, dat zoo het zijn eenig oogmerk was, levensmiddelen in de citadel te brengen, dit geene zwarigheid zou ontmoeten, en heeft zelfs zijn woord van eer verpand, dat men die binnen zou laten.

Het konvooi evenwel aan de voorstad gekomen zijnde, is door de muiters overvallen en geplunderd of verstrooid.

De aan het konvooi toegevoegde bedekking, deze verraderlijke handelwijze ontwarende, heeft daarop eenen aanval op de muitelingen gedaan, ten gevolge waarvan hun geschut, door de Nederlandsche artillerie, werd gedemonteerd. Het eskadron kurassiers, onder de bevelen van den majoor *Nypels* heeft vervolgens op de rebellen ingehouwen, en hun een aanzienlijk verlies in dooden en gekwetsten, welke wel op 800 begroot werden, toegebragt. Het zoogenaamd vaandel van Verviers is in handen der onzen gevallen, die zich ook van het geschut der Luikenaren hebben meester gemaakt, doch dit, bij gebrek aan trekpaarden niet hebben mede kunnen voeren. Intusschen heeft het konvooi zijne bestemming niet kunnen bereiken.

De baron *de Stassart* is Vrijdag te Brussel terug gekomen uit Frankrijk, werwaarts hij gevlugt was, om, zoo hij zegt, aan de militaire magt te Namen te ontsnappen, die hem had willen arresteren. Hij beschouwt zich ontslagen van den eed aan den Koning gedaan, en heeft zijne diensten aan het provisioneel gouvernement aangeboden, dat hem provisioneel het voorzitterschap der commissie voor binnenlandsche zaken opgedragen en hem tevens tot gouverneur der provincie Namen heeft benoemd.

Het dagblad van Luik zegt, dat de oproerigen den hoogleeraar *Kinker*, zouden in hechtenis genomen hebben, om hem als gijzelaar te houden, tot dat de heer *J. Behr*, die bij het voorgevallene met het konvooi levensmiddelen door de troepen gevangen genomen en naar Maastricht gebragt is, in vrijheid zal gesteld zijn.

Om de inwoners te Luik te dwingen tot het betalen der boeten, voor het niet verschijnen op de wacht, heeft de bevelhebber, *de Berlaimont*, goedgevonden om een aantal behoeftigen, naar willekeur door den kapitein te bepalen, naar de woning van den weerspannige te zenden, om er gehuisvest en gevoed te worden tot na de betalen der boete.

Te Brussel houdt het nieuw opgerigte centrale commité zich bezig met het daarstellen eener geheele organisatie van de onderscheidene takken van inwendig bestuur, en heeft zich zoo in het civiele als militaire het doen van onderscheidene benoemingen veroorloofd, hebbende onder anderen den advocaat *van Meenen*, van Leuven, tot gouverneur van Zuid-Braband benoemd, in plaats van den gouverneur *van der Fosse*, den heer *du Chêne* tot deszelfs secretaris; den heer *Coghen* tot kommissaris-generaal van finantien, met den advocaat *Delfosse*, als secretaris; de heeren *Lebroussert*, *Vauthier*, *Kindt* en *Nicolas*, tot inspecteurs van het onderwijs, enz. Voorts is door hetzelve uitgevaardigd het volgende besluit:

„ PROVISIONEEL GOUVERNEMENT VAN BELGIE.

„ Het Centrale Commité.

BESLUIT:

„ Art. 1. Het regt zal gesproken worden in naam van het Provisionele Gouvernement van Belgie.

„ Art. 2. Alle publieke acten zullen in naam van dit zelfde gezag executoir worden verklaard.

„ Art. 3. De Committe's van Justitie en van Binnenlandsche Zaken zijn belast met de uitvoering van het tegenwoordig besluit.

„ *Brussel*, *den* 30 *September* 1830.

„ *De Potter*, *Ch. Rogier*, *Sylvain van de Weijer*, *Felix de Merode*.

„ Ter ordonnantie, *de Secretaris* J. VAN DER LINDEN."

Een ander besluit is van den volgenden inhoud:

CENTRAAL COMMITTÉ.

„ Het provisionele gouvernement gelast de heer kommandant van de stad Mons, om al de Hollandsche officieren als krijgsgevangenen te beschouwen, dezelve in verzekerde bewaring te stellen, en dezelve, ofschoon hen met menschelijkheid en welwillendheid behandelende, als gijzelaars te houden.

„ Brussel, den 29 September 1830.

„ *De Potter*, *Rogier*, *van de Weijer*."

Daar men echter de zaak verre van voldongen beschouwt, daar men beweert dat reeds een aantal Pruissische soldaten, als boeren verkleed, over de grenzen gekomen, en in het Hollandsche leger ingelijfd zouden zijn, en men bovendien algemeen gelooft, dat men eerlang den meer openlijken aanval van een Pruissisch leger van 40,000 man te wachten heeft, zoo heeft het Centrale Committé bij proclamatie, mede van den 29 gelast, dat terstond alle barrikades in de stad hersteld zouden worden, en al de patriotten uitgenoodigd zich onafgebroken in staat van tegenweer te houden. De kommandant *van Halen* die zijn verblijf in het koninklijke paleis houdt, is met het ten uitvoer leggen van dit besluit belast.

Te Termonde moet een gevecht tusschen de militairen en de burgers hebben plaats gehad. De uitslag en de bijzonderheden hiervan zijn nog onbekend.

Den 30 September, des avonds tes zes ure, bij het sluiten der poorten, heeft zich te Maastricht een oploop van volk naar de poort van *Notre Dame* begeven en zich langen tijd tegen het sluiten van dezelve verzet. Men zegt dat de luitenant der wacht kwalijk bejegend is geworden.

Het fort van Dendermonde, dat te water gesterkt wordt door kanonneerbooten, onder bevel van den luitenant *Wiselius*, is den 2 dezer door de muiters heftig aangevallen. Zij hebben lang een levendig vuur doorgestaan, doch zijn eindelijk met bebloede koppen geweken.

Volgens onderscheidene dagbladen moest te Namen tusschen de burgers en troepen het vechten begonnen zijn. De generaal *van Geen* heeft 2000 Belgische soldaten uit de vesting gelaten, en behoudt nu nog slechts ongeveer 1800 à 2000 Hollanders ter zijner verdediging in stad en citadel over. Men voorzag echter dat de troepen genoodzaakt zouden worden in de citadel te wijken.

De generaal *van Geen* had intusschen op de burgers van uit de vesting duchtig met schroot doen schieten, waardoor velen hunner gesneuveld waren.

De Brusselsche dagbladen zijn opgevuld met proclamatien, enz. van het zich opgeworpen hebbende zoogenoemde *provisioneel Gouvernement*. Als voor den handel eenige aangelegenheid hebbende, vermelden wij de volgenden als éene bij welke, tot nader order, alle betrekking met het postwezen van 's Gravenhage wordt verboden. en bevolen wordt dat alle depêchen aan den van wege het *provisioneel Gouvernement* voor de post-dienst gelastigden *Louis Bronne*, zullen worden opgezonden en éene andere bij welke, aan alle wisselbrieven loopende op Brussel een uitstel van betaling van 25 dagen verleend wordt.

Volgens nadere opheldering is de divisie van den luitenant-generaal *Cort Heyligers geene* 12,000 *man sterk*, gelijk in no. 80 dezer courant werd opgegeven, maar bedraagt omstreeks de helft dier magt.

Bij eene dagorde van 1 October van *Juan van Halen*, die dezelve als Generaal Opperbevelhebber der beweegbare krijgsmagt onderteekent, zijn de vrijwilligers van Bergen, Doornik, Ath, Leuze en Peruwelz opgeroepen, om zich in den morgen van den 2 te vereenigen, *ten einde met den Generaal uit te trekken*."

BRUSSEL, *den* 1 *October*. Het centraal commité heeft noodig geoordeeld, onder dagtekening van gisteren, eene proclamatie uit te vaardigen, waarin eerbied voor de eigendommen wordt aanbevolen, het volk wordt aangemaand plundering en brand aan de vijanden van België over te laten, en de burgers worden aangespoord elkander te verdedigen.

De *Courrier*, die in zijn nommer van heden verklaart geen ministerieel blad te wezen, raadt aan de provisionele regering een vaster gedrag aan, dan hij zegt dat zij tot nog toe gehouden heeft, en wil dat zij eene akte of verklaring zal uitvaardigen, voor welke hij een dertiental punten opgeeft.

Het eerste dier punten is scheiding van Holland en vorming van eenen vrijen bondgenootschappelijken staat. 2. Met vreemde Staten, en dus ook met Holland, te handelen als van Mogendheid tot mogendheid; voorts geene schuld te erkennen in 1815 door vreemd geweld aan België opgelegd. 3. Herneming van het grondgebied en algemeene opsteking der vlag. 4. Vereeniging van Luxemburg met België, behoudens de betrekkingen met het Duitsche rijk. 5. Het verklaren der Hollandsche troepen voor vijanden, en verdrijven derzelve uit België, des noods met geweld. 6. Het te wapen roepen aller Belgische burgers. 7. Ingeval van nood het opstaan des volks in massa. 8. Het benoemen eener commissie, om eene nieuwe grondwet op te stellen en het verklaren, dat de last der Belgische afgevaardigden tot de Staten-Generaal een eind heeft. 9. Aanblijven der provinciale staten, als administratieve ligchamen en derzelver spoedige bijeenroeping. 10. Provisioneel aanblijven aller ambtenaren, 11. Behalve de Hollanders, die hun afscheid ontvangen zullen. 12. Innen der bestaande belastingen, ten behoeve der Belgische regering, en 13. Oefening des regts in naam van het provisionele gouvernement.

Het provisionele gouvernement heeft den heer *Etienne de Sauvage* tot gouverneur der provincie Luik benoemd.

De heer *Juan van Halen* is benoemd tot opperbevelhebber van de actieve krijgsmagt der provincie Zuid-Braband.

Bij besluit van gisteren is bepaald, dat alle belastingen gehandhaafd zullen worden.

Philippeville is gisteren ten 9 ure overgegaan; het garnizoen heeft niet willen vechten.

GEND, *den* 1 *October*. Morgen zullen de troepen, welke zich alhier bevinden, ten gevolge van het besluit der burgerlijke en militaire overheden naar onze citadel vertrekken, zijnde de ingezetenen door het stedelijk bestuur ten stelligste uitgenoodigd om tegen alle stoornis der rust te waken, welke slechts onberekenbare onheilen kan ten gevolge hebben, en welke stoornis de werkklasse juist tot nadeel zoude kunnen strekken.

Men zegt dat de stedelijke regering besloten heeft, dadelijk na het vertrek der troepen, de Brabandsche driekleurige vlag te zullen uitsteken van het stadshuis en de kerkgebouwen, en dat iedere compagnie der burgerwacht dat vaandel zal verkrijgen.

GRONINGEN, *den* 4 *October*. Daar de opvolgende jammerlijke gebeurtenissen in het zuidelijk gedeelte des Rijks een groot aantal onzer krijgslieden in den treurigen staat heeft gebragt, om heelkundige hulp te behoeven, heeft de hooggeleerde heer *P. Hendriksz* aan Z. Maj. den Koning zijnen dienst aangeboden, ten einde mede in de behoeften van deze braven te voorzien, daar, waar het Hoogstdezelve mogt goedvinden. Vierenen medische studenten van deze hoogeschool, door gelijke menschenliefde en zucht voor het Vaderland en den Koning gedreven, hebben mede zich aangeboden, om, onder leiding van genoemden Hoogleeraar, tot hetzelfde doel mede te werken.

AMSTERDAM, *den* 4 *October*. Ter beurze heden: Werkelijke Schuld 37¼ à 38. Kansbiljetten 15¼ à 16. Overigens alle andere Effecten zeer gedrukt en merkelijk lager.

Ter Leeuwarder Courantdrukkerij.